

Nytt flerbostadshus med fjärrvärme, klimatzon III (FbNFjvIII)

Det nya flerbostadshuset som har analyserats med avseende på energiåtgärder och kostnader är ett 4-våningshus med 16 lägenheter. Invändigt mått i bottenplan är 36x10 m och den sammanlagda golvarean för hela byggnaden är 1440 m². Golv av betong på makadam med mellanliggande isolering, yttreväggar av träkonstruktion med isolering, takbjälklag av betong med lösullsisolering, uppstolpat tak av trä och betongtakpannor, mekanisk från- och tilluftsventilation med värmeåtervinning (FTX). Byggnaden har fjärrvärme. Ritningar för byggnaden finns i bilaga 6.

Data för byggnaden

FbNFjvIII	Referensbyggnad
Byggår	Nytt
Längd (m)	36
Bredd (m)	10
Antal våningar	4
Våningshöjd (m)	2,5
Antal lägenheter (16 st 3:or)	16
Ort	Stockholm
Klimatzon enligt BBR	III
DVUT (°C)	-17,1
Tidskonstant (h)	24
Uppvärmningssätt	Fjärrvärme
A_{temp} (m ²)	1440
A_{om} (m ²)	1640
Inomhustemperatur (°C)	22
Antal personer	35
Tappvarmvatten (kWh/m ² och år)	25
Hushållsel (kWh/m ² och år)	30
Verksamhetsel (kWh/år)	0
Energitillskott från solinstrålning genom fönster (kWh/år)	14400
Energitillskott från kontorsutrustning (kWh/år)	0
Reglerförluster (% av uppvärmningsenergin)	5
Vädring (kWh/m ² och år)	4
Takisolering tjocklek (mm)	400
Takisolering area (m ²)	360
Takisolering U_i (W/m ² K)	0,109
Väggisolering tjocklek (mm)	265
Väggsisolering area (m ²)	642,4
Väggisolering U_i (W/m ² K)	0,18
Golvisolering tjocklek (mm)	200
Golvisolering area (m ²)	360
Golvisolering U_i (W/m ² K)	0,126
Fönster U_i (W/m ² K)	1,2

Fönster g-värde	0,57
Fönsterarea (m ²)	268,8
Fönsterriktning S, N, V, Ö	112/112/22,4/22,4
Dörr U _i (W/m ² K)	1,2
Dörrarea (m ²)	8,8
Dörriktning S, N, V, Ö	8,8/0/0/0
Köldbryggor (%)	25
U _m klimatskärm (W/m ² K)	0,407
Ventilation (l/s) inkl. forcering	524
Värmeåtervinning FTX (systemverkningsgrad %)	55
Infiltration (l/s m ² vid 50 Pa)	0,6
Fastighetsenergi (kWh/år)	21 600
SFP	(FTX) 2
Byggnadens specifika energianvändning (kWh/m ² och år)	90
Byggnadens energianvändning enl. BBR (kWh/år)	131750

Specifikation av byggnadsdelar

FbNFjvIII				
Tak				
<i>Material (inifrån - utåt)</i>	<i>Tjocklek (mm)</i>	<i>Lambda</i>	<i>Material</i>	<i>Lambda</i>
Betong	200	1,2		
Plastfolie	0,2			
Lösull	400	0,042	5%	0,140
Yttertak	Btg.takpannor, bärläkt 28x45, ströläkt 25x25, underlagspapp, 22 råspont			R = 0,30
Beräknat U-värde				0,109
Yttervägg				
<i>Material (inifrån - utåt)</i>	<i>Tjocklek (mm)</i>	<i>Lambda</i>	<i>Material</i>	<i>Lambda</i>
Gipsskiva	13	0,22		
Plastfolie	0,2			
Mineralull	170	0,037	Träreglar 15 %	0,140
Mineralull	95	0,037	Träreglar 15 %	0,140
Board	10			
Ventilerad luftspalt	28	R=0,20		
Fasadskiva med puts (sto)				
Beräknat U-värde				0,180
Golv mot mark				
<i>Material (inifrån - utåt)</i>	<i>Tjocklek (mm)</i>	<i>Lambda</i>	<i>Material</i>	<i>Lambda</i>
Ytskikt - lamellträ	14			
Plastfolie	0,2			
Betong	200	1,2		
Sundolitt XPS 200 SL	200	0,035		
Makadam	150			
Beräknat U-värde				0,126
Fönster, vägg				
<i>Storlek</i>	<i>U-värde</i>	<i>Antal</i>	<i>Area</i>	
1,0x1,4	1,2	32	44,8	
2,0x1,4	1,2	80	224,0	
		Totalt	268,8	
Ytterdörr				
<i>Storlek</i>	<i>U-värde</i>	<i>Antal</i>	<i>Area</i>	
1,0x2,1	1,2	2	8,8	

Åtgärder, investering, energianvändning, finansiell- och makroekonomisk kalkyl

HusTyp	ÅtgärdsID	Investering (exkl. moms)	Livsångd (år)	Åtgärdsstext	U-neddel inkl. köld- bryggor	Specifik energi- användning (kWh/m ² år)	Köpt energi enligt BBR (kWh/år)	Finansiell kalkyl Förändring i kronor (6 procent)	Makroekonomisk kalkyl Förändring i kronor (3 procent)	Förändring i kronor (4 procent)	Utfall
FBNFV011				BBR-nivån precis uppfyllt.	0,407	90	131 750	0 kr	0 kr	0 kr	referens
TAK											
FBNFV011	TH.L100	15 750 kr	40	Isolering av vindsbjälklag +100 mm lösull	0,401	90	130 457	-2 603 kr	4 778 kr	2 015 kr	lönsam/olönsam
FBNFV011	TH.L1200	31 500 kr	40	Isolering av vindsbjälklag +200 mm lösull	0,394	89	128 736	167 kr	15 814 kr	9 509 kr	lönsam
YTTERVÄGG											
FBNFV011	VY.IM45	138 890 kr	40	yttervägg +45 mm mineralull	0,395	90	129 022	-131 817 kr	-84 697 kr	-93 264 kr	olönsam
FBNFV011	VY.IM70	178 310 kr	40	yttervägg +70 mm mineralull	0,389	89	127 590	-160 975 kr	-99 118 kr	-111 316 kr	olönsam
FBNFV011	VY.IM95	219 535 kr	40	yttervägg +95 mm mineralull	0,384	88	126 446	-195 905 kr	-119 369 kr	-134 719 kr	olönsam
SOLVÄRME											
FBNFV011	G.IC50	44 700 kr	40	golv +50 mm Sundolitt XPS 200 SL	0,399	90	129 883	-30 011 kr	-12 797 kr	-17 356 kr	olönsam
FBNFV011	G.IC100	74 120 kr	40	golv +100 mm Sundolitt XPS 200 SL	0,395	90	129 022	-54 379 kr	-41 859 kr	-33 487 kr	olönsam
FÖNSTER											
FBNFV011	F.U.1.1	74 810 kr	40	fönster med U=1.1	0,386	88	126 875	28 257 kr	4 177 kr	-6 641 kr	lönsam/olönsam
FBNFV011	F.U.0.8	342 830 kr	40	fönster med U=0.8	0,325	78	112 750	-171 167 kr	-91 173 kr	-72 938 kr	olönsam
DÖRR*											
FBNFV011	D.U.1.0	-	40	dörr med U=1.0	0,405	90	131 319	-	-	-	
FBNFV011	D.U.0.8	-	40	dörr med U=0.8	0,404	90	131 175	-	-	-	
SOLVÄRME											
FBNFV011	SOLV.36.2700	350 000 kr	20	36 m ² Solfångare + 2700 liter ackumulatortank (10 kWh/m ² Åtemp)	-	81	117 350	-355 096 kr	-339 315 kr	-261 134 kr	olönsam
FTX											
FBNFV011	FTX.70	21 200 kr	20	FTX med 70 % systemverkningsgrad	-	82	118 363	135 562 kr	179 692 kr	167 172 kr	lönsam
PAKET FBNFV011											
FBNFV011	TH.L100	229 440 kr	40	Isolering av vindsbjälklag +100 mm lösull (U=0,090)	0,369	85	122 890	-163 116 kr	-122 928 kr	-76 259 kr	olönsam
FBNFV011	VY.IM45	-	40	yttervägg +45 mm mineralull (U=0,156)	-	-	-	-	-	-	
FBNFV011	F.U.1.1	-	40	fönster med U=1.1	-	-	-	-	-	-	

* = dörrar har varit med i analysen men inga prisuppgifter har varit möjligt att få fram

Sammanfattande resultat för nytt flerbostadshus med fjärrvärme, klimatzon III

Utgångspunkten i analysen av alla nya byggnader är att de har konstruerats för att precis uppfylla kraven i BBR. För det nya flerbostadshuset placerat i klimatzon III och som uppvärms med fjärrvärme ligger kravnivån för den specifika energianvändningen på 90 kWh per m² och år. Den 1 440 kvadratmeter stora byggnaden förbrukar 131 750 kWh per år, vilket bildar referenspunkten.

Därefter varierar en åtgärd i taget från den ursprungliga kombinationen av åtgärder (paket av åtgärder), vilket leder till en förbättrad energiprestanda. Om taket isoleras ytterligare med 100 mm lösull krävs en ytterligare investering på 15 750 kronor exklusive moms. Detta leder till att den årliga energianvändningen minskar med 1 293 kWh (131 750 – 130 457). Den totala kostnaden (livscykelkostnaden) sett över den 30-åriga kalkylperioden ökar med 2 603 kronor i den finansiella kalkylen med 6 procents kalkylränta. Det innebär att investeringen vid denna kalkylränta är olönsam. Med 4 procent kalkylränta i den finansiella kalkylen blir investeringen däremot lönsam. Livscykelkostnaden blir här 2 518 kronor lägre. Utifrån den makroekonomiska kalkylen leder samma åtgärd till att livscykelkostnaden minskar med 4 778 kronor vid 3 procents kalkylränta och med 2 015 kronor vid 4 procent. Med den makroekonomiska kalkylen framstår åtgärden som lönsam.

Väljer man att isolera taket med ytterligare 100 mm lösull, d.v.s. med 200 mm, förbättras lönsamheten. Den årliga energiförbrukningen minskar med 3 014 kWh (131 750 -128 736) och den ytterligare investeringskostnaden uppgår till 31 500 kronor exklusive moms. I de fyra kalkylalternativen minskar livscykelkostnaden med 167, 11 886, 15 814 respektive 9 509 kronor.

Som framgår av tabellen är det endast två av åtgärderna som framstår som lönsamma och då endast i något/några av kalkylalternativen. Exempelvis blir investeringen i fönster med ett U-värde på 1,1 lönsam i den makroekonomiska kalkylen vid en kalkylränta på 3 procent. Livscykelkostnaden beräknas här bli 4 177 kronor lägre än i referensfallet. För de tre övriga kalkylalternativen blir fönsterinvesteringen olönsam.

För flerbostadshuset har även ett ”PAKET” med tre olika åtgärder skapats. Den årliga energiförbrukningen minskar med 8 860 kWh (131 750 – 122 890). Den ytterligare investeringskostnaden som krävs för detta paket uppgår till 229 440 kronor exklusive moms. Dock leder denna investering till att livscykelkostnaden ökar i samtliga kalkylalternativ, och paketet är därför olönsamt.